

χρησιν τῶν βασιλέων (εἶδος yacht) χρυσόπρυμνα καὶ χρυσέμβολα 800. Ἄλλα συνέβη συγχρόνως τότε ὅ,τι συμβαίνει πολλάκις ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἰδίως ἐπιδίδονται εἰς τὰς πρακτικὰς τέχνας, τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ ἀκορέσῳ ὀρμῇ τοῦ νὰ ἐπιτύχωσιν ὅσον ἐνδέχεται χρησιμώτερα ἔργα διαπραττοῦσι τινὰ τὰ ὁποῖα καταπλήττουσι μὲν τὸν κόσμον διὰ τὸ μέγεθος, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ μέγεθος ἀποβαίνουν ἀχρηστα. Οὕτως ὁ βασιλεὺς τῶν Συρακουσῶν Ἰέρων Β', ὅστις διετέλεσεν εἰς φιλικωτάτας πρὸς τὸν Πτολεμαῖον Β' σχέσεις, κατεσκεύασε, διὰ τῆς ἐπιμελείας τοῦ περιωνύμου Ἀρχιμήδους, ναῦν εἰκοσῆρη, δηλαδὴ ἔχουσαν εἴκοσι σειρὰς ἔρετῶν ἑκατέρωθεν, ἐνῶ αἱ συνήθως ἐν χρῆσει νῆες ἦσαν πεντήρεις ἢ ἐπτήρεις. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ πελώριον πλοῖον, τὸ ὁποῖον διέπρεπεν οὐ μόνον διὰ τὴν τέχνην ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν θαυμαστὴν αὐτοῦ πολυτέλειαν, κατώρθωσε νὰ πλεύσῃ ἐκ Σικελίας εἰς Ἀλεξάνδρειαν, πληρωθὲν σίτου καὶ σταλὲν ὑπὸ τοῦ Ἰέρωνος δῶρον πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου. Ἄλλ' ὁ τέταρτος Πτολεμαῖος ἠθέλησε νὰ ὑπερτερῆσῃ τὸν κολοσσὸν ἐκεῖνον κατασκευάζων τεσσαρακοντῆρη καὶ ἐναυπηγῆθῃ λοιπὸν οὕτω τὸ μέγιστον τῶν πλοίων ὅσα ποτὲ ὑπῆρξαν ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ πλοῖον κυρίως εἰπεῖν δὲν ἦτο, ἦτο τερατῶδές τι κατασκευάσμα ἐν σχήματι πλοίου. Ἀρκεῖ νὰ προσθέσωμεν ὅτι διὰ νὰ κινήθῃ ἀπητῶντο πολλαὶ ναυτῶν καὶ ἔρετῶν χιλιάδες, καὶ ὅτι περιελάμβανεν, ἐκτὸς τοῦ ναυτικοῦ ὀμίλου, τρισχιλίους καθωπλισμένους μαχητάς.

Τὰ ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων κατασκευασθέντα ταῦτα ἔργα καὶ καταστήματα, προὔποθέτουσι βεβαίως ὅτι οἱ βασιλεῖς αὗτοι εἶχον θησαυροὺς μεγάλους. Τφόντι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος ἀκμάσαντος ἀλεξανδρέως ἱστορικοῦ Ἀππιανοῦ, οἱ θησαυροὶ οὓς εἶχε συλλέξει ὁ δεύτερος τῶν Πτολεμαίων συνεποσούντο εἰς τὸ ὑπέρογκον ποσὸν τῶν 740.000 τάλαντων, ἦτοι 3.700.000.000 δραχμῶν, διότι τὸ ἀλεξανδρινὸν ἀργυρὸν τάλαντον ἦτο πρὸς τὸ Σολώνειον ὡς 5 πρὸς 6. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τῶν νεωτέρων τινὲς ὑπέλαβον ὅπως ἀπίθανον τοσοῦτον ἀποταμίευμα· ἀλλὰ παρεκτὸς ὅτι ὁ Ἀππιανὸς βεβαίῳ ὅτι παρέλαβε τὰς εἰδήσεις αὐτοῦ ἐκ «τῶν βασιλικῶν ἀναγραφῶν», καὶ ἄλλαι τινὲς περιστάσεις ὑποδεικνύουσιν ὅτι τὸ ποσὸν ἐκεῖνο, ὅσον ὑπερβολικὸν καὶ ἂν φαίνεται, δὲν ἦτο ἀπίθανον. Ὁ περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἀκμάσας Ἰώσηπος βεβαίῳ ὅτι ἡ Αἴγυπτος εἶχε τότε, ἐκτὸς τῆς Ἀλεξανδρείας, 7.500.000 κατοίκων, καὶ ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ χώρα εἶχε περιέλθει εἰς δεινὴν παρακμῆν. Ὁ ποιητὴς Θεόκριτος περιγράφων τὴν τοῦ Φιλαδέλφου δύναμιν, ἐν τῷ 17 εἰδυλλίῳ, ὀρίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν πόλεων εἰς 33.333. Ὁ ἀριθμὸς φαίνεται ἀλλόκοτος καὶ τοῦτο ἐθεωρήθη ὡς ποιητικῆς ἀδείας πλάσμα μᾶλλον ἢ ἀκριβοῦς τοπογραφικῆς γνώσεως συμπέρασμα· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν Διόδωρον ὑπῆρχον ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων ἐν Αἰγύπτῳ πόλεις καὶ κῶμαι ἀξιόλογοι πλείονες τῶν τρισμυρίων. Σφύζονται δὲ ἐπιγραφαὶ πομπῶν τινῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενομένων κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, καθ' ἃς, ἔνεκα τοῦ συνδυασμοῦ τῆς ἀνατολικῆς πολυτελείας μετὰ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ἐδαπανήθησαν τοσαῦτα πολύτιμα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκευῆ ὥστε τῇ ἀληθείᾳ δὲν φαίνεται ἀδύνατος ἡ θρυλουμένη ἐκεῖνη τῶν θησαυρῶν συσσωρεύσεις. Τὸ πάντων ὁμως σπουδαιότερον εἶναι ὅτι ἡ Αἴγυπτος, ἥτις πρὸ τῶν Πτολεμαίων περιοριζέτο εἰς μόνην σχεδὸν τὴν ἐξαγωγὴν τῶν σιτηρῶν, κατέστη ἔκτοτε ἡ γέφυρα τῆς παγκοσμίου ἐμπορίας. Οἱ πρῶτοι Λαγίδαι κατέβαλον πλείστην ἐπιμέλειαν ἵνα δι' αὐτῆς ἐνεργῆται τὸ Ἰνδικόν, τὸ τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Αἰθιοπίας ἐμπόριον. Ἐπὶ τούτῳ οὐ μόνον ἴδρυσαν πολλὰς εἰς τὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης πόλεις, ὡς εἶδομεν, ἀλλὰ καὶ συνεπλήρωσαν τὴν ἀσυντέλεστον μείνασαν διώρυγα Νεκῶ τοῦ Ψαμμίτιχου, καὶ κατεσκεύασαν τὰς ὁδοὺς αἰτνες

